

3. Граничну умову /9/ для тіла з тонким покриттям сталої товщини можна подати також в інтегральній формі /після інтегрування по t /

$$\alpha_*(u-u_0) + \lambda_0 \frac{\partial}{\partial z}(u - e^{-\pi t} u_0) = \\ = \pi e^{-\pi t} \int_0^t [(\lambda_0 - \lambda_*) \frac{\partial u}{\partial z} + F(t)] e^{\pi t} dt, \quad t > 0, z = -h, \quad /II/$$

де

$$\lambda_0 = \pi \lambda, h^2 \mu / a, \quad \pi = a \alpha_* / \mu_*, \quad u_0 = u(z, 0).$$

1. Голубева О.В. Курс механики сплошных сред. М., 1972. 2. Карслоу Г., Егер Д. Теплопроводность твердых тел. М., 1964. 3. Марчук Г.И. Математическое моделирование в проблеме охраны окружающей среды. М., 1982. 4. Пасконов В.М., Полежаев В.И., Чудов Л.А. Численное моделирование процессов тепло- и массообмена. М., 1984. 5. Полубаринова-Кочина П.Я. Теория движения грунтовых вод. М., 1947. 6. Флейшман Н.П. Математичні моделі теплового спряження середовищ із тонкими чужорідними прошарками або покриттями // Вісник ЛДУ. Сер. мех.-мат. 1993. Вип. 39. С.30-34.

Стаття надійшла до редколегії 27.04.94

УДК 539.3

М.В.Щербатий

ОПТИМІЗАЦІЯ ЧАСТОТ ВІЛЬНИХ КОЛИВАНЬ СКЛАДОВИХ ОБОЛОНОК ОБЕРТАННЯ

У даній роботі розглянуті постановки і схема розв'язування задач оптимізації для складових оболонок обертання типу Тимошенка з урахуванням частот неосесиметричних вільних коливань. Отримане співвідношення аналізу чутливості для простих частот вільних коливань відносно геометричних і структурних параметрів оптимізації. Проаналізовані числові результати оптимізації, які показують можливість появи кратних частот власних коливань у процесі пошуку оптимального розв'язку.

1. Постановка задач оптимізації складається з функцій керування і функцій стану розглядуваної системи; рівнянь, які пов'язують функції керування і функції стану /математична модель системи/; критерію мети і множини допустимих керувань

1995.

Щербатий М.В., 1995

Покамо область S_2 , яку займає серединна поверхня оболонки обертання, у вигляді об'єднання підобластей:

$$S_2 = \bigcup_{i=1}^N S_{2i}, \quad S_{2i} = \{\alpha^i = (\alpha_1^i, \alpha_2^i) : \alpha_{10}^i \leq \alpha_1^i \leq \alpha_{1e}^i, 0 \leq \alpha_2 \leq 2\pi\}.$$

Позначимо через $x_z = (x_{z1}, \dots, x_{zN})^T$,

$$x_{zi}(\alpha^i) = [z_i(\alpha_1^i), z_i(\alpha_1^i), h_i(\alpha_1^i), E_i(\alpha_1^i), \nu_i(\alpha_1^i), \rho_i(\alpha_1^i)]^T,$$

$i = \overline{1, N}$ - набір геометричних і фізичних параметрів оболонки, за допомогою яких визначаються коефіцієнти операторів математичної моделі оболонки та її характеристики. Тут $z_i, \bar{z}_i$ - функції, які задають рівняння меридіана серединної поверхні в області S_{2i} ; h_i - товщина i -ї частини оболонки; E_i, ν_i, ρ_i - модуль Юнга, коефіцієнт Пуассона і густина матеріалу оболонки відповідно.

Серединна поверхня кожної зі складових оболонки в циліндричній системі координат записується у вигляді:

$$x^1 = z_i(\alpha_1^i) \cos \alpha_2, \quad x^2 = z_i(\alpha_1^i) \sin \alpha_2, \quad x^3 = z_i(\alpha_1^i).$$

Частина або всі компоненти вектора параметрів x_z оболонки можуть бути параметрами вектора керування x .

Запишемо математичну модель задачі про вільні коливання складової оболонки обертання у вигляді варіаційного рівняння [3, 4, 6]:

$$a_x(u_j, v) = \omega_j^2 d_x(u, v) \quad \forall v \in H, \quad /1/$$

які виконуються для будь-яких форм власних коливань v із простору кінематично допустимих функцій H . Тут ω_j - частота вільних коливань; u_j - форма вільних коливань, яка відповідає даній частоті;

$$a_x(u_j, v) = \int_{\mathcal{R}} (cu_j)^T E_0 B C v d\Omega; \quad /2/$$

$$d_x(u_j, v) = \int_{\mathcal{R}} u_j^T M v d\Omega \quad /3/$$

- білінійні симетричні форми, коефіцієнти яких залежать від параметрів керування x ; $C = C(z_i, \bar{z}_i)$ - матриця диференціальних операторів; $B = B(h_i, E_i, \nu_i)$ - матриця пружних констант; E_0 - діагональна матриця з елементами $e_{kk} = 1, k = \overline{1, 7}, e_{33} = 2$; $M = M(h_i, \rho_i)$ - матриця мас. Для того щоб наголосити на залежності коефіцієнтів білінійних форм /2/, /3/ і відповідно розв'язку (ω_j, u_j) від функції керування x їх записують з індексом x .

Позначимо через $U = \{x: x \in X, x_-(\alpha) \leq x(\alpha) \leq x_+(\alpha)\}$ - множину керувань /для спрощення запису індекс i біля α_i^i не ставимо/. Тут X - клас функцій, з якого вибираються керування; x_- , x_+ - допустимі межі зміни функції керування для яких задача /1/ має розв'язок /докладніше існування розв'язку прямих і оптимізаційних задач розглянуте у праці [3] /. Нехай $(u, \omega) = (u(x), \omega(x))$ - розв'язок задачі /1/, отриманий для заданої функції керування x ; $\omega = (\omega_1, \dots, \omega_j, \dots)$, $\omega_1 \leq \dots \leq \omega_j \leq \dots$ - впорядкований спектр частот власних коливань; $u = (u_1, \dots, u_j, \dots)$ - відповідний набір власних векторів.

Розглянемо деякі функціонали від частот власних коливань, які найчастіше використовуються в задачах оптимізації [1, 3]:
а/ найнижча частота власних коливань:

$$\tilde{\psi}_1(x) = \omega_1^{-1}; \quad /4/$$

б/ розмір безрезонансної смуги в околі заданого значення ξ :

$$\tilde{\psi}_2(x) = (\min_j |\omega_j - \xi|)^{-1}. \quad /5/$$

Окрім функціоналів /4/, /5/, як правило, фігурує функціонал об'єму /маси/ конструкції:

$$\tilde{\psi}_3(x) = \int_{\Omega} \varphi(x) d\Omega, \quad /6/$$

φ - задана функція приміром, у випадку об'ємної характеристики $\varphi = h$ у випадку маси - $\varphi = \rho h$).

Один із функціоналів /4/-/6/ вибирають у ролі критерію оптимізації:

$$\psi_0(x) = \tilde{\psi}_i(x), \quad i \in \{1, 2, 3\}. \quad /7/$$

інші в цей час можуть бути обмеженнями:

$$\psi_k(x) = \tilde{\psi}_k(x) - \psi_k^+ \leq 0, \quad k \in \{1, 2, 3\}, \quad k \neq i. \quad /8/$$

Крім обмежень /8/ на функції керування x накладають двосторонні обмеження:

$$\begin{aligned} x^-(\alpha) &\leq x(\alpha) \leq x^+(\alpha), \\ x_-(\alpha) &\leq x^-(\alpha), \quad x^+(\alpha) \leq x_+(\alpha). \end{aligned} \quad /9/$$

З урахуванням /8/, /9/ множину допустимих керувань U_0 записують у вигляді

$$\begin{aligned} U_0 = \{x: x \in U, \quad x^-(\alpha) &\leq x(\alpha) \leq x^+(\alpha), \\ \psi_k(x) &\leq 0, \quad k = \overline{1, m}\}. \end{aligned} \quad /10/$$

Задача оптимізації /оптимального керування/ полягає в знаходженні такої функції керування x_* , яка надає найменшого значення критерію мети ψ_0 на множині допустимих керувань U_D [3]:

$$x_* \in U_D, \psi_0(x_*) = \inf_{x \in U_D} \psi_0(x). \quad /11/$$

2. Дискретизація задач оптимізації. Отримати точний розв'язок задачі оптимізації /11/ вдається досить рідко. Тому для отримання розв'язку задач оптимізації використовують один із двох підходів. Згідно з першим підходом пошук розв'язку задачі /11/ здійснюється на основі методів оптимізації систем з розподіленими параметрами і варіаційного числення. Після отримання відповідних умов оптимальності застосовуються числові алгоритми. Відповідно до другого підходу [5, 6, 8, 9], який використаний у даній роботі, з самого початку здійснюється апроксимація функцій керування їх скінченновимірними аналогами. Для розв'язування отриманих наслідків дискретизації задач оптимізації використовуються відомі методи нелінійного програмування.

Нехай множина параметрів x_z оболонки характеризується вектором $b_z = (b_{z1}, \dots, b_{zp})^T, b_z \in R^p$ (p - розмірність евклідового простору):

$$x_z(\alpha) = x_z(\alpha, b_z).$$

Позначимо через $b = (b_1, \dots, b_n)^T, b \in R^n$ - вектор оптимізації, компоненти якого є компонентами вектора b_z і через які характеризується функція керування x :

$$x(\alpha) = x(\alpha, b). \quad /12/$$

На компоненти вектора оптимізації b накладаються двосторонні обмеження:

$$b^- \leq b \leq b^+, b^-, b^+ \in R^n. \quad /13/$$

Внаслідок подання функції керування x згідно з /12/, коефіцієнти білінійних форм /2/, /3/, а також функціонали /4/-/6/ є функціями вектора оптимізації b . Множина допустимих керувань U_D записується у вигляді множини допустимих значень:

$$U_D = \{b: b \in R^n, b^- \leq b \leq b^+, \psi_k(b) \leq 0, k = 1, m\}. \quad /14/$$

У виразі /14/ в ролі обмежень ψ_k використані обмеження типу /8/, а також обмеження, отримані з /9/.

Тоді задача оптимізації /11/ є задачею нелінійного математичного програмування. Вона полягає в знаходженні вектора оптимізації $\beta_* \in R^n$, який надає мінімального значення критерію мети ψ_0 на множині допустимих значень /14/:

$$\beta_* \in U_D, \psi_0(\beta_*) = \inf_{\beta \in U_D} \psi_0(\beta). \quad /15/$$

Для розв'язування варіаційного рівняння /1/ скористаємось напіваналітичним методом скінченних елементів /MSE/. Подамо функцію форми власних коливань u_j у вигляді розкладу

$$u_j(\alpha) = \sum_i \Phi_i(\alpha_2) \Psi_{ij}(\alpha_1) \quad /16/$$

по повній системі тригонометричних функцій $\Phi_i(\alpha_2)$ вздовж кругової координати α_2 . Функції $\Psi_{ij}(\alpha_1)$ апроксимуємо вздовж α_1 , згідно з MSE:

$$\Psi_{ij}(\alpha_1) = \sum_e N_e(\alpha_1) q_{eij}, \quad /17/$$

q_{eij} - вектор вузлових невідомих на елементі e для функції /гармоніки/ з номером i .

Підставляючи у варіаційне рівняння /1/ розклади /16/, /17/, а також аналогічне /16/ подання пробної функції v , і враховуючи ортогональність функцій Φ_p, Φ_q на проміжку $[0, 2\pi]$ ($(\Phi_p, \Phi_q) = 0, p \neq q$) приходимо до узагальнених матричних задач на власні значення для кожної i -ї гармоніки:

$$K_i(\beta) q_{ij} = \omega_{ij}^2 M_i(\beta) q_{ij}, \quad i=0,1,2,\dots \quad /18/$$

у /18/: $K_i = \sum_e K_{ie}$, $M_i = \sum_e M_{ie}$ - симетричні матриці жорсткості і маси для i -ї гармоніки; K_{ie}, M_{ie} - матриці жорсткості і маси елемента e ; ω_{ij} , q_{ij} - j -та частота власних коливань і вектор вузлових значень j -ї форми власних коливань, які відповідають i -ї гармоніці. Узагальнені матричні задачі на власні значення /18/ розв'язуються методом ітерацій у підпросторі [2].

Нехай $\omega_{(i)} = (\omega_{i1}, \dots, \omega_{ij}, \dots)$ - впорядкований спектр частот власних коливань, що відповідає i -ї гармоніці. Очевидно, що у впорядкованому спектрі частот власних коливань $\omega = (\omega_1, \dots, \omega_k, \dots)$, який складається із частот $\omega_{(i)}$, частоти, які відповідають різним гармонікам i переміщуються. Тоді функціонал /4/ для знаходження найнижчої частоти власних коливань має вигляд

$$\tilde{\psi}_1(\beta) = (\min_i \omega_{i1})^{-1}.$$

3. Аналіз чутливості для простих частот власних коливань.

Використання методів нелінійного програмування вимагає ефективних процедур обчислення похідних /аналіз чутливості [8] / відповідних характеристик розглядуваних систем відносно параметрів оптимізації. Наведемо коефіцієнти чутливості для вагових і частотних характеристик оболонки.

У випадку вагових характеристик /6/ оболонки обчислення похідної здійснюють шляхом явного диференціювання підінтегральної функції φ /форма області не змінюється/:

$$\frac{d\tilde{\varphi}_3}{d\delta} = \int_{\Omega} \frac{d\varphi}{d\delta} d\Omega.$$

У випадку функціоналів /4/, /5/ необхідно вміти обчислювати повну похідну $d\omega_{ij}/d\delta$ від частот власних коливань ω_{ij} . Нехай власне число ω_{ij} є простим, а відповідний власний вектор q_{ij} нормований відносно матриці мас M_i :

$$q_{ij}^T M_i q_{ij} = 1. \quad /19/$$

Після домноження обох частин рівняння /18/ зліва на q_{ij}^T і диференціювання його по вектору оптимізації δ з урахуванням /19/, отримуємо співвідношення для обчислення похідної простого власного числа ω_{ij} по вектору оптимізації δ :

$$\frac{d\omega_{ij}}{d\delta} = \frac{1}{2\omega_{ij}} q_{ij}^T \left[\frac{dK_i}{d\delta} - \omega_{ij}^2 \frac{dM_i}{d\delta} \right] q_{ij}. \quad /20/$$

Таким чином, якщо відомі проста частота власних коливань ω_{ij} і відповідний власний вектор q_{ij} , то похідна від нього по вектору оптимізації δ безпосередньо обчислюється згідно з /20/.

Проаналізуємо спосіб обчислення похідних

$$dK_i/d\delta = \sum_e dK_{ie}/d\delta, \quad dM_i/d\delta = \sum_e dM_{ie}/d\delta,$$

для матриць жорсткості і маси у випадку різних керувань.

У разі керування товщиною і структурними характеристиками $x = (h(\delta), E(\delta), \nu(\delta), \rho(\delta))$ обчислення $dK_{ie}/d\delta, dM_{ie}/d\delta$ зводиться до явного диференціювання $(dB/dx)(dx/d\delta), (dM/dx)(dx/d\delta)$ елементів матриці пружних констант B і матриці маси M на кожному скінченному елементі. Якщо, скажімо, функції керування мають кусковий характер процес обчислення похідних можна зробити ефективнішими. Для цього відповідні матриці подають у вигляді лінійних комбінацій, що не залежать від параметрів керування матриць, домножених на дані параметри у відповідній степені [5, 6].

У випадку керування формою меридіана серединної поверхні, $x = (z(\delta), z(\delta))$, $dM_i/d\delta = 0$. Обчислення $dK_{ie}/d\delta$ вимагає знаходження похідних $(dc/dx)(dx/d\delta)$ від матриці диференціальних операторів на скінченному елементі. Коефіцієнти оператора C складним чином залежать від функцій, що описують меридіан серединної поверхні та їхніх похідних. Отримати аналітичні співвідношення для обчислення dc/dx в загальному випадку не вдається. Тому доцільним є для обчислення даних похідних використання скінченних різниць.

4. Чисельні приклади. 4.1. Розглядається задача максимізації найнижчої частоти власних коливань круглої пластини радіусом R при обмеженні на вагу:

$$\psi_0(\delta) = \omega_1^{-1}, \quad /21/$$

$$U_2 = \left\{ \delta: \delta \in R^n, \delta^- \leq \delta \leq \delta^+, \psi_1(\delta) = \int_{\Omega} \rho h d\Omega - \psi_1^+ \leq 0 \right\}.$$

У ролі вектора оптимізації δ вибирають товщину h пласти-
ни, яка апроксимується кусково-постійною функцією:

$$h(\alpha_1, \delta) = \delta_i, \quad \alpha_1 = [(i-1)\Delta, i\Delta], \quad i \in \{1, \dots, n\},$$

$$\Delta = (\alpha_{1e} - \alpha_{10})/n, \quad \alpha_{10} = 0, \quad \alpha_{1e} = R, \quad /22/$$

або лінійно-змінною функцією:

$$h(\alpha_1, \delta) = \delta_i(i - \alpha_1/\Delta) + \delta_{i+1}(\alpha_1/\Delta - i + 1),$$

$$\alpha_1 = [(i-1)\Delta, i\Delta], \quad i \in \{1, \dots, n-1\},$$

$$\Delta = (\alpha_{1e} - \alpha_{10})/(n-1), \quad \alpha_{10} = 0, \quad \alpha_{1e} = R.$$

Тут n - розмірність вектора оптимізації δ , на компонен-
ти якого накладаються двосторонні обмеження /13/.

Задачу оптимізації /21/ розв'язували методом зовнішніх
ітерацій функцій в поєднанні з методом спряжених градієнтів [7]
за таких вихідних даних: $\delta_i^- = 0,05$, $\delta_i^+ = 0,01$, $\delta_i^+ = 0,1$, $i = \overline{1, n}$,
 $R = 1$ /радіус пластини/, $E = 0,21 \cdot 10^{12}$, $\rho = 0,785 \cdot 10^4$, $\nu = 0,3$, $k' = 5/6$
/всі величини подані у системі СІ /. Уздовж радіуса пластини
вибрали 8 скінченних елементів. Величина ψ_1^+ дорівнює вазі
пластини при початковій товщині.

У табл. 1 і 2 наведені значення товщин δ_i і найнижчої
частоти ω_1 в початковій та отриманій внаслідок розв'язування

задачі оптимізації /21/ пластинах в умовах жорсткого заземлення /табл. 1/ і вільного опирання /табл. 2/ вздовж краю $\alpha_1 = R$ для $n = 2, n = 4$.

Таблиця 1

Тип апроксимації товщини	n	δ_1	δ_2	δ_3	δ_4	ω_1
Постійна /початковий розподіл/	4	0,05	0,05	0,05	0,05	126
Кусково-постійна	2	0,021	0,06			149
Кусково-постійна	4	0,011	0,024	0,048	0,068	160
Лінійно-змінна	2	0,01	0,01			150

Таблиця 2

Тип апроксимації товщини	n	δ_1	δ_2	ω_1
Постійна /початковий розподіл/	2	0,05	0,05	61
Кусково-постійна	2	0,094	0,27	68

Бідазначимо, що найнижча частота в початковій та оптимальній пластинах досягається при осесиметричних формах коливань вздовж кругової координати /гармоніка $\bar{z} = 0$ /. У випадку жорсткого заземлення товщина пластини зростає від центра, до краю пластини. У випадку вільного опирання товщина є найбільшою в центрі пластини.

4.2. Розглядається циліндрична оболонка завдовжки l і радіусом R , шарнірно оперта вздовж країв $\alpha_1 = 0, \alpha_1 = l$, яка здійснює вільні коливання, симетричні вздовж середини циліндра. Аналіз симетричних вздовж середини циліндра коливань дає змогу розглядати тільки половину циліндра: $0 \leq \alpha_1 \leq l/2$. На краю $\alpha_1 = l/2$ задаються умови симетрії.

Ставиться задача /21/ максимізації найнижчої частоти власних коливань ω_{i1} для кожної із гармонік $\bar{z} = 0, 1, 2, 3$. У ролі вектора оптимізації δ вибирається товщина циліндра, яка апроксимується кусково-постійною функцією /22/.

Задача оптимізації /21/ розв'язана за таких вихідних даних: $\delta_i^- = 0,00254$, $\delta_i^+ = 0,0001$, $\delta_i^+ = 0,01$, $\bar{z} = \bar{z}_n$, $R = 0,065$, $l = 0,6$, $E = 0,625 \cdot 10^{11}$, $\rho = 0,245 \cdot 10^4$, $\nu = 0,22$,

$k' = 5/6$ /всі величини подані у системі СІ /. Вважали, що величина ψ_1^+ дорівнювала вазі циліндричної оболонки при початковій товщині.

Таблиця 3

Номер гармоніки	$\delta_1 \cdot 10^2$	$\delta_2 \cdot 10^2$	$\delta_3 \cdot 10^2$	$\delta_4 \cdot 10^2$	ω_{i1} /поч./	ω_{i1} /опт./
0 /осесиметричні коливання/	0,01	0,027	0,17	0,81	12069	15925
0 /крутильні коливання/	0,77	0,21	0,03	0,01	7895	17426
1	0,45	0,26	0,018	0,014	4365	4741
2	1,0	0,019	0,013	0,01	2058	3306
3	0,01	1,0	0,01	0,01	3678	6495

У табл. 3 наведені значення товщин δ_i і найнижчої частоти ω_{i1} /поч. /, ω_{i1} /опт. /, циліндричної оболонки до оптимізації і після оптимізації для різних гармонік при чотирьох параметрах оптимізації / $n = 4$ /.

Із табл. 3 бачимо, що товщина в оболонці для різних гармонік i /різних форм коливань вздовж осі обертання/ розподіляється по-різному. Скажімо при врахуванні тільки осесиметричних коливань товщина циліндра спадає від середини до країв. Для крутильних коливань і для гармонік $i = 1, 2$ навпаки, товщина є найменшою в середній частині циліндра і збільшується із наближенням до країв. Для гармоніки $i = 3$ товщина є найбільшою на відстані близько $1/8 \ell$ від країв циліндра і досягає нижньої межі δ_i на краях і в середині циліндра.

Зуважимо, що в разі максимізації найнижчої частоти ω_{i1} на одній із гармонік i найнижчі частоти на інших гармоніках зменшуються і стають меншими від ω_{i1} /опт. /. Тобто, при повному розподілі товщини виникають кратні власні частоти. Тому для підвищення найнижчої частоти циліндричної оболонки потрібно врахувати можливість появи кратних власних частот і будувати відповідні алгоритми аналізу чутливості та оптимізації.

1. Б а н я ч у к Н.В. Введение в оптимизацию конструкции. М.: Наука, 1986. 302 с. 2. Б а т е К., В и л с о н Е. Численные методы анализа и метод конечных элементов. М.: Мир, 1982. 488 с. 3. Л и т в и н о в В.Г. Оптимизация в эллиптических граничных задачах с приложениями к механике. М.: Наука, 1987. 366 с. 4. П е л е х Б.Л. Обобщенная теория оболочек. Львов, 1978. 158 с. 5. С а в у л а Я.Г., Ф л е й ш м а н Н.П. Расчет и оптимизация оболочек с резными срединными поверхностями. Львов: Вища школа, 1989. 172 с. 6. С а в у л а Я.Г., Щ е р б а т ы й М.В. Анализ чувствительности при оптимальном проектировании составных оболочечных конструкций // Изв. АН СССР. Механика твердого тела. 1990. Вып. I. С. 137-143. 7. Х о г Э., А р о р е Я. Прикладное оптимальное проектирование. М.: Мир, 1983. 479 с. 8. Х о г Э., Ч о й К., К о м к о в В. Анализ чувствительности при проектировании конструкций. М.: Мир, 1988. 428 с. 9. Bletzinger K.-U., Ramm E. Structural optimization as tool for shape design // Proc. of the First Eur. Conf. on Num. Met. in Eng., 7-11 Sept. 1992, Brussels, Belgium, 1992. P. 465-467.

Стаття надійшла до редколегії 07.04.94

УДК 681.3.06

М.Д.Щербина, П.Д.Мосорін, В.В.Черняхівський

СИНТАКСИЧНИЙ АНАЛІЗ І ЕМУЛЯЦІЯ ТРАСУВАННЯ ДЛЯ ДЕТЕКТУВАННЯ ПОЛІМОРФНИХ ВІРУСІВ

У даній праці викладені результати експериментальних досліджень вірусу OneHalf, який належить до категорій stealth і поліморфних вірусів [1, 2]. Цей вірус заражає виконавчі файли і MBR вінчестера, тобто є файлово-бутовим [1, 2]. Stealth - компонента маскує наявність бутового веріанту вірусу на вінчестері /на рівні int 13h / і виазує стару довжину для заражених файлів /на рівні функцій 41h, 42h, 4Eh, 4Fh переривання int 21h /. У файлах вірус закодує своє тіло, а декодер щоразу модифікує, що і є проявом поліморфізму. Вірус не містить компонент, спрямованих на пошкодження інформації, але має компоненту, яка закодує фрагмент вінчестера. У разі перезавантаження вірус поширює цей фрагмент і при виконанні певних умов виводить на екран фразу, яка починається так: "Dis is one half" звідки й походить неформальна назва вірусу. Закодовані сектори підставляються вірусом у нормального вигляді /на рівні int 13h /. Тому можливі

©Щербина М.Д., Мосорін П.Д., Черняхівський В.В., 1995